

УДК 330:338

ЕКОНОМІЧНА БЕЗПЕКА УКРАЇНИ

В.П. СТАДНИК,

асистент кафедри менеджменту

ВП НУБіП України «Ніжинський агротехнічний інститут»

Питання економічної безпеки держави й суспільства є актуальними для всіх країн світу. Для сучасного соціально-політичного та економічного стану України дуже важливою є цілеспрямована діяльність держави, усіх рівнів організації законодавчої і виконавчої влади в країні щодо забезпечення економічної безпеки країни та її громадян.

Україна одночасно проходить складний історичний шлях державотворення й переходу від централізовано-планової системи управління економікою, до соціально спрямованої ринкової економіки.

Зрозуміло, що ці дві історичні події супроводжуються зломом суспільних і економічних відносин, який призводить до соціально-економічної кризи тривалого характеру.

Кризовий стан економіки значно впливає, більш того, безпосередньо загрожує національним інтересам незалежної держави, надзвичайно актуалізує проблему її національної безпеки, у першу чергу такої її складової, як економічна. У сучасних умовах економічна безпека є такою, що визначає

національну безпеку в цілому. Трансформування економіки України наприкінці другого тисячоліття й перших 22-х років її незалежності залишається вкрай складним.

Глобальні аспекти еволюції людства, масштаби й швидкість змін у світогосподарському просторі, революційні перетворення в економіках окремих країн і міждержавних співтовариств, з одного боку, і українські реалії псевдоринкового реформування та нестабільні параметри розвитку вітчизняної економіки, з другого боку, визначають цей стан.

Сьогодні, як ніколи, зросла актуальність проблеми забезпечення економічної безпеки України, що є одним з найважливіших національних пріоритетів, гарантом державної незалежності України, умовою її прогресивного, мирного економічного розвитку й добробуту громадян.

У спеціальній літературі наведено визначення безпеки як стану, при якому будь-який суб'єкт знаходиться в стані надійної захищеності і не підлягає негативному впливу будь-яких факторів. У широкому науковому розумінні під безпекою розуміється захищеність природно-фізіологічних, соціально-економічних, ідеально-духовних та ситуативних потреб у ресурсах, технологіях, інформації та моральних ідеалах, необхідних для життєдіяльності та розвитку населення. Економічна безпека держави являє собою комплексну систему, що створюється завдяки виконанню визначеної кількості дій [1, с.12].

Сама по собі теж має багато напрямків: демографічний, екологічний, ресурсний, продовольчий, енергетичний, інформаційний та інші.

Економічна безпека має як власний об'єкт вивчення - економічну систему країни, так і об'єкти, що знаходяться на перетині та у взаємному інтегруванні з іншими можливими сферами діяльності держави: воєнною, соціальною, політичною, інформаційною і т. ін.

В економічній діяльності слід неухильно й принципово дотримуватися зміни вектора з домінуючого нині низьконаукомісткого, на високонауковомісткий. Оскільки порівняльний аналіз даних товарної структури світового та вітчизняного експорту за 2009-2011 рр. засвідчує про наявність низки негативних процесів, що створюють очевидні загрози економічній безпеці України [3].

Передусім це те, що частка готових виробів в експорті України останніми роками становить 37,1-35,4 %, що значно (близько 47-відсоткових пунктів) менше, ніж у цілому у світовому експорті – у вітчизняному експорті домінує (понад 50%) мінеральна продукція та метали; експорт аграрної продукції за часткою випереджає світові тенденції у загальному експорті і при цьому випереджає експорт продовольства непоглибленої переробки.

З метою вдосконалення економічної політики, яка сприяла б зміцненню економічної безпеки України, вважаємо за доцільне активізувати вжиття заходів, що передбачають детальне опрацювання потенційних вигод і загроз та

вироблення послідовно узгодженої стратегії функціонування України в рамках угод в СОТ [2].

До цієї роботи слід залучити поряд з РНБОУ, Кабміном України, Мінекономіки України, Мінпромполітики України також наукові установи та громадські об'єднання – визначення відповідно до підписаної угоди про вступ України до СОТ, визначити межі поступок з урахуванням національних економічних інтересів, пріоритетів та умови прийняття угод СОТ, які гарантуватимуть економічну безпеку держави; здійснення гармонізації системи стандартів у суворій відповідності до вимог технологічної, екологічної безпеки та безпеки життєдіяльності, а також з урахуванням технологічної та економічної доцільності.

Передусім необхідне спрямування основних зусиль на вирішення проблем, пов'язаних із здійсненням структурної перебудови вітчизняної економіки, істотного зменшення енерго- й ресурсомісткості ВВП та випуску наукоємної конкурентоздатної продукції, забезпечення альтернативності джерел надходження енергоносіїв та ефективної диверсифікації зовнішньоекономічних зв'язків.

Література

1. Постанова Верховної Ради України від 16 січня 1997 року № 3 / 97 – ВР «Про Концепцію (основи державної політики) національної безпеки України» // Відомості Верховної Ради України. – 1997. – № 10. – С. 85.
2. Шлемко В.Т., Бінько І.Ф. Економічна безпека України: сутність і напрямки забезпечення. – К.: НІСД, 2010. – 255 с.
3. Новікова О.Ф., Покотиленко Р.В. Економічна безпека: концептуальне визначення та механізм забезпечення. Монографія. – Донецьк: НАН України, Ін-т Економіки та промисловості, 2011. – 408 с.
4. Економічна безпека: поняття та її значення [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrreferat.com> 90.